

Бутенко В.С.,
викладач кафедри тактико-спеціальної
та вогневої підготовки ОДУВС

УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИСТРОЮ «ТАЗЕР»: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

У світі зростає розуміння необхідності гуманізації впливу на правопорушників, у тому числі це стосується спеціальних засобів.

Розвиток одного з них – електричного – йде по шляху тіснішої інтеграції різних фізичних принципів для створення вражаючого ефекту. Фактично в даному випадку можна говорити про появу нового покоління спеціальних засобів впливу на правопорушників, до яких безумовно відноситься пристрій «Тазер» («Тайзер»).

Тазер (Тайзер) – електрошоковий пристрій не смертельної дії. Головна відмінність електрошокових пристроїв «Тазер» від аналогів полягає в запатентованій технології, що дозволяє звести до мінімуму отримання каліцтв і летального результату при затриманні правопорушника та в здатності вражати правопорушника на відстані від 4,5 до 10 метрів.

«Тазер» призначений для застосування поліцією у випадках переслідування правопорушника, при чиненні ним опору, при арешті або затриманні, і для використання на потенційно небезпечних людях, по відношенню до яких, в стандартній ситуації, могло бути застосовано вогнепальну зброю. У ряді країн застосування «Тазера» включено в національні принципи застосування сили в якості одного із ступенів впливу на правопорушника.

Поліцейський використовуючи «Тазер» вистрілює два невеликих електрода, що передають електричний заряд за двома мідними проводами, які залишаються закріплені до основного блоку картриджа. Постріл відбувається завдяки вбудованому в картридж балончика із стислим азотом як у деяких пневматичних пістолетів і пейнтбольних маркерів. Картридж містить досить стислого газу, щоб зробити один постріл. Після пострілу картридж замінюється.

Електроди зроблені у вигляді «гарпунів» для міцного закріплення на одязі і для зменшення ймовірності того, що їх зможуть зірвати при попаданні. Крім «гарпунів», пристрій має ще й технологію контрольованого електричного імпульсу, який збільшує проникаючу здатність електричного розряду.

Ключова технологія «Тазеру» полягає в електричному розряді, що викликає нейром'язовий параліч. Розряд перериває можливість мозку контролювати м'язи тіла, що створює негайну і неминучу втрату рівноваги і тимчасову втрату здатності до руху. Даний ефект заснований не на болю і ні яким чином не може бути подоланим вольовим зусиллям людини. Як тільки електричний розряд закінчує свою дію, до людини тут же повертається повний контроль над своїм тілом. Більшість затриманих, які зазнали на собі електричний розряд «Тазеру», починають вести себе більш покірно.

Деякі моделі «Тазерів», в тому числі всі ті, які призначені для поліції, також мають функцію «контактного оглушення», яка дозволяє використовувати пристрої для контактного застосування, коли немає можливості перезарядити картридж. Ефект контактного оглушення, як і у всіх стандартних електрошокерів, заснований на заподіянні больового шоку правопорушнику.

«Тазер» робить роботу поліцейських безпечнішою, так як цей пристрій має більший радіус дії, ніж використання поліцейських кийків, аерозолу або при застосуванні техніки рукопашного бою.

Дослідження показало, що у поліцейських, озброєних «Тазером», зменшилася кількість отримання травм на 76%. Головний виконавчий директор фірми «Taser International» заявив, що опитування поліції показують, що застосування «Тазера» врятувало вже понад 75 000 життів.

«Тазер» гарантовано зупиняє правопорушника в 76-80%, при цьому досить потрапити двома електродами в будь-яку частину тіла. Це ж робить його більш ефективним спеціальним засобом.

Однак, незважаючи на заяви виробника про безпеку застосування «Тазера», багато організацій і приватних осіб оскаржують цю точку зору. Так, правозахисна організація «Amnesty International» зареєструвала понад 330 смертельних випадки за останні 7-м років внаслідок застосування «Тазера». Також, організація «Amnesty International» висловила особливу стурбованість з приводу функції «контактного оглушення», відзначаючи, що «... потенціал використання даної функції у «Тазер» полягає у використанні

пристрою в якості інструменту для заподіяння болю, коли правопорушники вже затримані і не чинять опору, що перетворює його, по своїй суті, в зброю для тортур і відкриває можливості для зловживань їм».

Законодавець, статтею 42 Закону України «Про Національну поліцію», надав право поліцейському при виконанні своїх повноважень використовувати електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії.

Питання щодо озброїти поліцію електрошоковими пристроями залишається і досі відкритим.

На мою особисту думку, враховуючи складні умови діяльності поліцейського, коли він постійно стикається з негативними проявами з боку правопорушників, питання щодо прийняття на озброєння поліції такого приладу як «Тазер» необхідно вирішити у коротші терміни.

Подальшому пропонується внести в освітні програми підготовки поліцейських обов'язковий спеціальний курс про умови застосування приладу «Тазер».

Література:

1. Слюсар В. Нове в нестерельних арсеналах. Нетрадиційні засоби ураження .. Електроніка: наука, технологія, бізнес. - 2003. - № 2. С. 60-66. (2003).
2. Нелетальна електрошочова зброя. «Зброя» № 9, 2004 р.
3. Шокуючі електротехнології. «Зброя» № 7, 2005 р.
4. Криміналістичні поняття деяких видів зброї., Корми В.Д. «Академічний юридичний журнал» № 3, 2003 р.
5. «Захист і безпека» № 2, 2002 р. Бойова електрошочова зброя. М.В. Сільніков.